

DIA INTERNACIONAL DE L'ORGULL LGTBI Vint anys del monument a la Família que algunes veus reclamen, ara, reinterpretar

Un símbol que exclou la família homosexual

El monument a la Família de Tortosa, impulsat pels moviments més conservadors de l'Església, va nàixer per defensar en exclusivitat la família heterosexual

TORTOSA Dani Gutiérrez

El 21 d'abril del 1996, una setmana abans de firmar el pacte del Majèstic amb Aznar, Rato i Rajoy, l'expresident Jordi Pujol va visitar Tortosa per inaugurar l'anomenat monument de Catalunya a la Família. Segons l'alcalde de l'època, el convergent Mariano Curto, es tracta d'un símbol "molt lligat a moviments cristians, a l'Opus i a les línies més conservadores de l'Església", que defineixen la família com la unió d'un home i una dona i exclouen la resta d'aquest concepte. El monument és l'emblema de GEC de la Família, un dels moviments més actius i reaccionaris en contra del matrimoni homosexual, l'avortament o la reproducció assistida. L'obra, que va costar prop de 15 milions de pessetes de l'època (uns 140.000 euros al canvi actual), acaba de fer 20 anys. La regidora de Drets Civils i Serveis Socials de l'Ajuntament de Tortosa, M. Jesús Viña, assegura que "aquest tipus d'escultura avui en dia no es faria".

Daniel Arasa, reconegut periodista tortosí i supernumerari de l'Opus Dei, va ser el principal impulsor del monument. En una entrevista per parlar del projecte a l'antic *La Veu del Baix Ebre* feia aquestes afirmacions: "La major part de les famílies catalanes estan sanes, encara que últimament hi ha un procés que les ha afectat com és l'aspecte de les parelles homosexuals (...), aquest tipus d'unió és un absurd i una aberració". L'entrevista és del desembre del 1994, però el concepte de família, segons Arasa, és un i no canvia amb el temps.

Finals de juny del 2016. Quedem amb Daniel Arasa perquè ens explica, dos dècades després, els motius d'erigir el monument a Tortosa. De tracte extremadament afable, explica que es va idear per defensar el concepte de família que ell anomena "natural". El 1994 crea el Grup d'Entitats Catalanes (GEC) de la Família, coincidint amb que l'ONU el declara l'Any Internacional de la Família. I busca un símbol i un lloc on ubicar-lo. L'alcalde tortosí Vicent Beguer li ofereix totes les facilitats perquè es pugui instal·lar a Tortosa.

Influent en l'associacionisme catòlic, va aconseguir que el departament de Benestar Social, dirigit per Antoni Comas –que després seria president de la Federació de Cristians de Catalunya–, donés suport i visibilitat al projecte. Del sector empresarial del país va aconseguir uns 15 milions de pessetes de l'època per finançar el monument. Els principals donants van ser el conservador J. Manuel Lara Hernández, fundador d'editorial Planeta, i el grup

Imatge actual del monument a la Família. A baix, la doble pàgina que va dedicar 'La Veu del Baix Ebre' a la inauguració, fa 20 anys. / N. CARO

Freixenet.

Segons Arasa, l'Ajuntament de Tortosa va pagar la piscina que fa de base al monument i la rotonda on s'ubica. Mariano Curto, que va accedir a l'alcaldia poc abans de la inauguració del monument, recorda que el departament de Cultura també hi va fer una aportació econòmica i l'Ajuntament va cobrir les despeses relacionades amb la instal·lació de l'escultura.

L'AUTOR AVUI NO EL FARIA El monument, de bronze, és de l'escultor tortosí Joan Escudé. "Hi ha l'aigua com a símbol de la vida i una onada que, al trencar-se, es transforma en una família", explica l'autor. Escudé l'havia creat amb dos fills. Per indicacions d'Arasa, n'acaba inclouent tres. "Avui en dia és una cosa que no faria", assegura Escudé, que ho justifica per aspectes formals, però també de "component ideològic" del monument. "Vaig saber més tard qui hi

havia darrere", assenyalava. I és que, embrionari en aquell moment, GEC de la Família, membre fundador del Foro Español de la Família, es va convertir en una de les entitats que van liderar el moviment neoconservador contra el matrimoni homosexual, la fecondació in vitro, l'eutanàsia o la llei sobre la interrupció voluntària de l'embaràs. Cada any entreguen premis al món empresarial i del cinema, tant a Madrid com a Barcelona, amb reproduccions del monument de Joan Escudé com a guardó.

INAUGURACIÓ Les xifres sempre són traïdores. A l'acte d'inauguració del monument, que va comptar amb la cúpula política i religiosa catalana, encapçalada pel president Pujol i el cardenal de Barcelona, Ricard M. Carles, hi van anar set mil persones, segons Daniel Arasa, i dos mil, segons la crònica del dia següent d'*El Periódico de Catalunya*. Arasa apunta que entre tres

mil i cinc mil persones van acudir-hi, principalment de Barcelona, amb uns busos que –segons explica– va ajudar a finançar el departament de Benestar Social.

El president de la Federació d'Associacions de Veïns de Tortosa, Josep Baubí, que llavors treballava de periodista, apunta que l'acte no va tindre gaire impacte en la societat local. Com la mitja dotzena de persones de l'àmbit civil i polític de la ciutat consultades, apunta que es tracta d'un monument que, malgrat el seu simbolisme, ha passat gairebé desapercbut en tots aquests anys.

"Tot i estar ben situat, no ha quedat com monument de referència de la ciutat; si n'he parlat dos vegades en 20 anys ja és molt", afirma l'exalcalde Curto.

UN MONUMENT EXCLOENT Enric Carbó, exsecretari del grup local d'Amnistia Internacional i una de les veus que en el seu dia van criticar la instal·lació del monument per la "intolerància inacceptable" contra els homosexuals dels seus impulsors, diu alegrar-se de l'"absoluta indiferència" amb què la ciutat ha conviscut amb l'escultura d'unes "forces reaccionàries" que han volgut "imposar-se a la resta de la societat, però que no els ha sortit bé". Apunta, així sí, que el que el va indignar va ser el suport institucional que va rebre el projecte.

En aquest sentit, el director de l'Arxiu Històric Comarcal del Baix Ebre, Albert Curto, fa referència als criteris per triar els elements representatius d'una

DESTACAT

Actes a Tortosa i Amposta

■ Ciutats de tot el món celebren el Dia Internacional de l'Orgull LGTBI (lèsbic, gai, transsexual, bisexual i intersexual). Aquest divendres, a l'ajuntament de Tortosa (19 h) es farà la conferència *Estratègies per combatre l'assetjament homofòbic a l'aula*, de la psicòloga Natàlia Gabarró. El gruix de les activitats, organitzades per LGTBre, es faran disabte a Amposta i començaran al migdia amb una cercavila al mercat.

ciutat: "Al meu entendre, cal portar el debat en el sentit de qui i per què s'escullen els elements monumentals que moblen el nostre entorn urbà; crec que la ciutadania, que, en definitiva, és qui gaudeix i pateix la seua ciutat, ha de tindre un paper més actiu en aquestes decisions".

La republicana M. Jesús Viña, regidora de Drets Civils de Tortosa, apunta que el "simbolisme" del monument "no és conegut" per la gran part de la societat i afegeix que en els últims 20 anys "s'ha evolucionat molt en el concepte de relacions i drets civils". La visió de la família comprèn un "ventall més ampli" i va molt més enllà que la de la parella heterosexual amb fills. Assegura que si avui es plantejés el projecte, l'Ajuntament no l'acceptaria. No creu que s'haja de reinterpretar; "potser redefinir-ne el nom" per fer-lo inclusiu a totes les variants de família.

Per la seua banda, el regidor socialista Manel de la Vega sí que és favorable a reinterpretar el monument i fer alguna acció, com "posar una placa que mostre que la família té moltes tipologies". Considera que cal "donar visibilitat a que la família és un concepte molt més ampli". El portaveu de Movem Tortosa, Jordi Jordan, creu que "el debat de la família tradicional ha passat a la història" i que no s'entén en el món actual. Tot i considerar que el monument és "excloent", no creu que s'haja de portar a terme cap actuació en concret, ja que es tracta d'una "polèmica apartada". ■